

[Cultural](#)

10 films que obren finestres a la societat

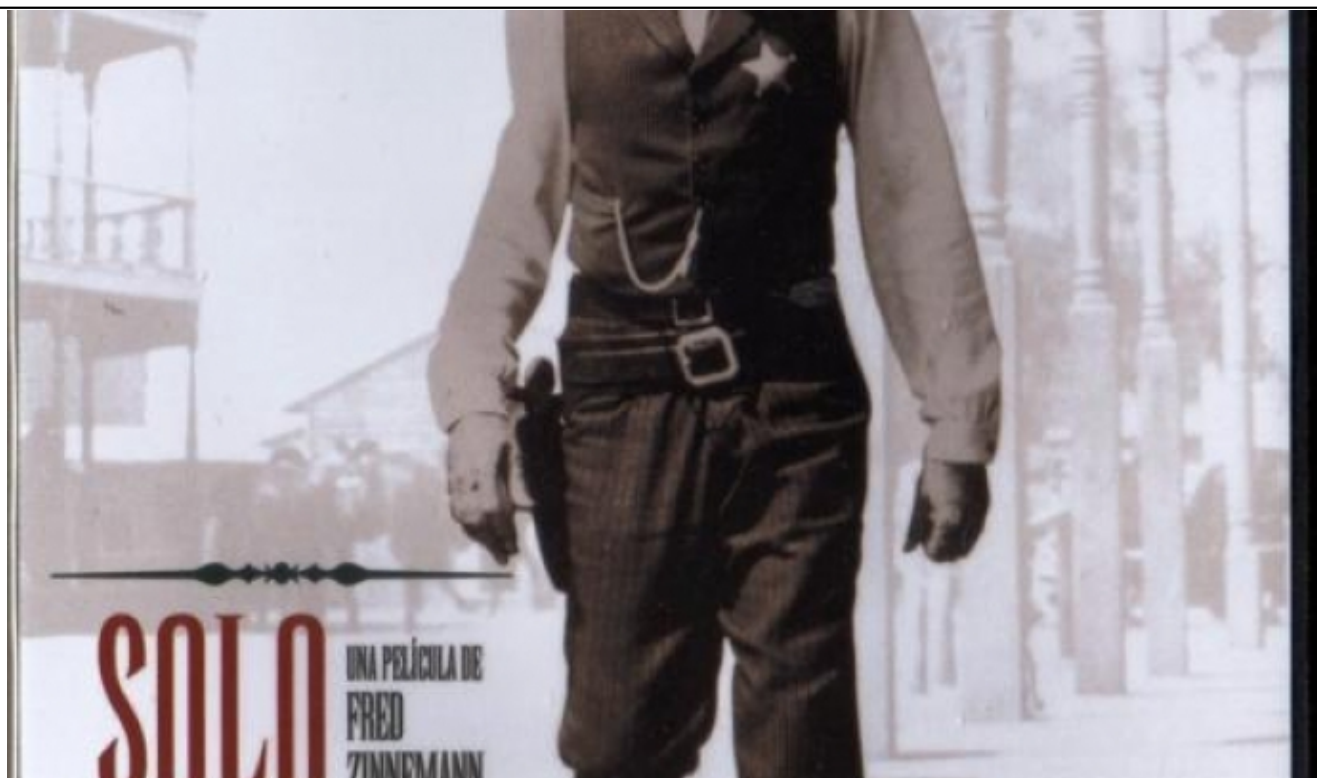

19/09/2014

Autor/a: Àlvar Andrés

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

10 films que obren finestres a la societat

19/09/2014

Autor/a: Àlvar Andrés

Resum:

Proposem una llista de deu pel·lícules que, a més de les seves qualitats estètiques i narratives, suggereixen el debat de certs aspectes socials.

Persisteix la idea prefixada que veu el cinema social com a menor, considerant que les bones intencions justifiquen una crítica més benèvola. En la llista següent s'intentarà defugir de l'etiqueta de cinema social com a única virtut dels films escollits. Aquí s'hi trobaran bones pel·lícules, és a dir, obres narratives que parlen

d'emocions reconeixibles, tot i que els seus directors **amplien el focus de les seves històries intentant apel·lar a certa idea de col·lectivitat**. Entre les pel·lícules aquí resumides s'hi troba amor, violència, sexe... No obstant, a més de les aventures dels personatges, aquests films permeten, a qui ho vulgui, obrir una finestra a la societat.

1. Umberto D (Vittorio de Sica, 1952)

Quan es parla de neorealisme italià ràpidament vénen a la memòria "El ladrón de bicicletas", del mateix De Sica (1948) o el Roberto Rossellini de "Roma, ciudad abierta". Per què "Umberto D."? Perquè malgrat les distàncies es fàcil reconèixer-se en aquest funcionari jubilat, desnonat del seu edifici, que no pot rebre una sanitat adequada, i que lluita per **aconseguir en la seva desaparició la dignitat que no troba en vida**. El símbol d'aquesta conquesta s'escenifica en la lluita per deixar en bones mans el seu gos, Flike, un cop ell no hi sigui. "Umberto D." és una obra mestra sobre la dignitat, que apel·la a l'essència: Què queda quan un decideix aturar que la societat el rebaixi? **Què és el que es recupera i què el que es perd?**

2. Solo ante el peligro, (Fred Zinnemann, 1952)

És un western, però "Solo ante el peligro" parla, com poques vegades s'ha fet, del **sentiment de comunitat**, i ho fa a través del seu contrari: l'egoisme. Un sheriff, interpretat per Gary Cooper, afronta el seu últim dia de servei, i ho fa amb el casament amb la seva promesa, Grace Kelly. Tot marxa sobre rodes, les de la diligència que el portarà a una nova vida fora del poble. Però de sobte rep la notícia que un criminal, que ell havia perseguit, ha sortit de la presó i va camí del poble a fer-se'l seu a través del terror. Fins aquí sembla un western normal, tot sembla suposar que el sheriff lluitarà acompanyat dels seus millors homes contra els bandits. Però la sorpresa sorgeix quan Gary Cooper es troba sol, no obté resposta entre els seus policies, ni entre qualsevol estament de la societat, que se'l miren conscients que en unes hores perdrà la seva posició de sheriff. **Serà capaç el sheriff de mantenir-se fidel als seus principis?**

El context del film ofereix moltes claus: un suposat antiamericanisme de la pel·lícula va provocar que el seu guionista, Carl Foreman, fos examinat pel comitè d'activitats antiamericanes, que el va obligar a delatar els seus companys i amics comunistes en plena bogeria del que es va anomenar la cacera de bruixes dins el context de la Guerra Freda. Foreman, com el seu sheriff protagonista, **es va mantenir ferm en els seus principis i no va delatar cap company seu**, cosa que el va desterrar creativament i des d'aleshores va escriure sota pseudònim; de manera que no va poder reconèixer el seu Òscar al millor guió per "El puente sobre el río Kwai". Amb la caiguda de la cacera de bruixes progressivament el seu nom va ser recuperat.

3. Barrio (Fernando León de Aranoa, 1998)

El seu director va obtenir el ple reconeixement amb "Los lunes al sol", un cru retrat social de l'atur amb uns actors esplèndids (impossible oblidar-se de Javier Bardem trencant de nou el fanal pel qual l'han jutjat), però a "Barrio" va aconseguir l'impossible: la unió d'una certa poesia i realisme, sense caure en els paranyes de l'amanerament, en les vides d'uns nois de barri sense opcions laborals, que frívolament avui en dia serien considerats ni-ni, però que en el fons el que volen és que de les aixetes surti coca-cola. **Uns joves que els falten les oportunitats**, amb un potencial que pel fet d'estar a la cara amarga de la societat mai no cristal·litza. Com el fanal trencat pel personatge de Bardem, quedi a la memòria la imatge simbòlica de la moto aquàtica, que li toca a un concurs a un dels nois, lligada a un fanal de ple barri madrileny.

4. Todo o nada (Mike Leigh, 2002)

En un bloc d'edificis d'un barri suburbial de Londres s'interrelacionen les històries dels seus veïns. Hi ha qui pot criticar que la pel·lícula mostra un excessiu catàleg de problemes socials, però per damunt de tot hi ha la història del taxista Phil i la seva dona, la caixera de supermercat Penny, i una escena que és impossible que no dolgui. Aquella en què en Phil li fa la pregunta desesperada a la seva dona de si encara se l'estima, perquè **sense amor**

"o ho tenim tot o no tenim res". Perfecta imbricació entre la història íntima d'una família i un **retrat social d'un barri perifèric**.

5. Omar (Hany Abu-Hassad, 2013)

Pel·lícula estrenada aquest estiu, en ple rebrot del conflicte entre israelians i palestins a la franja de Gaza, és un bon exemple que demostra que **prendre partit no significa tancar els ulls a la veritat**. El primer que es veu a la pel·lícula és el terrorífic mur de la franja de Gaza, retratat com l'eina d'opressió que és. Amb tot, el director també denuncia comportaments dels costums palestins com ara la manca de llibertat de Nadia per casar-se amb Omar, si no és amb el consentiment de la seva família. Aquest fet acabarà sent el detonant del conflicte que viu el jove Omar, quan fruit de la participació en un atemptat acaba detingut i esdevé un titella de l'exèrcit israelià. "Omar" no només és un exemple de complexitat, també és un **excel·lent drama amb molts elements de thriller** que fa que no podem desviar la vista un segon de la pantalla.

6. Esto no es una película (Mojtaba Mirtahmasb i Jafar Panahi, 2011)

I no ho pot ser, perquè si ho fos, el codirector del film, Panahí seria novament empresonat pel règim iranià (el director, posat en llibertat després d'una vaga de fam, va estar pres tres mesos i sotmès a tortures). Actualment espera una sentència de **sis anys a la presó i la inhabilitació de 20 anys de fer cinema**. Amb aquest documental, **Panahi fa el seu últim acte de resistència**: davant la impossibilitat de poder realitzar qualsevol tipus de ficció al seu país, les càmeres de vídeo i l'auster espai d'una habitació serveixen perquè el director parli de les **pel·lícules que no podrà dirigir**. "Esto no es una película" és un monumental treball cinematogràfic sobre la força del cinema i un reconeixement a la valentia d'un cineasta com Panahi, que **fa de l'adjectiu incòmode un sinònim de necessari**.

7. Nadie sabe nada de gatos persas (Bahman Ghobadi, 2009)

El director, nascut a Baneh, un poble del Kurdistan iranià, en el seu debut ja va iniciar una defensa dels valors del seu poble a "Time for drunken horses", primer film rodat en l'idioma kurd. Amb tot, ha estat després de "Nadie sabe nada de gatos persas", que, com Panahí, Ghobadi ha estat perseguit pel règim iranià. Al film se segueixen els passos d'una banda de rock indie, **una música prohibida a l'Iran**. Ghobadi actualment viu exiliat, experiència de la qual parla en la seva última pel·lícula "Rhino season" (2012), injusticadament no estrenada aquí. Ghobadi, cineasta que es considera kurd, no només **ha defensat els kurds** en les seves pel·lícules, sinó que també **ha denunciat la manca de democràcia a l'Iran**. De la ràbia i del ressentiment ha extret una poesia que l'ha fet mereixedor de la Conxa d'Or a San Sebastian per la dolorosa i excel·lent "Las tortugas también vuelan" (2004) i la notable "Media Luna" (2006).

8. Politist, adjectiv (Corneliu Porumboiu, 2009)

Cristi és un policia encarregat de seguir un jove adolescent sobre el qual se sospita que ven haixix a dos amics seus. Cristi es planteja si és ètic que, seguint el que marca la llei, hagi de denunciar el jove, cosa que segons la justícia de Romania el condemnaria immediatament a la presó, **destruint-li la vida i tota possibilitat de reinserció**. Amb la mirada austera de Porumboiu, la pel·lícula posa en contrast la responsabilitat de l'ofici de policia davant del seguiment incondicional d'un **leis poc humanes**. El film reivindica **el dret de les persones a pensar**, a no ser només titelles al servei d'una burocràcia, que massa sovint aconsegueix el contrari del que es proposa.

9. Hoy empieza todo (Bertrand Tavernier, 1999)

La pel·lícula anterior ofereix una visió compromesa al proposar l'**examen de les institucions socials** defugint el pensament únic. A "Hoy empieza todo" és la política, l'escola i els serveis socials els qui es posen sota el punt de mira, denunciant la seva **manca de cooperació** en un poble francès que pateix la crisi del sector miner, i on les famílies no poden ni pagar la factura del llum. La pel·lícula és, per damunt de tot, honesta amb les seves idees i té la virtut d'insuflar a la narració un matís poètic. El director Bertrand Tavernier aconsegueix captar l'essència de la lluita del professor Daniel per aconseguir una mica de **dignitat pels seus alumnes i les seves famílies**, i no ho fa amb exageracions utòpiques, sinó buscant en el motor d'aquesta lluita allò que ens fa ser humans.

10. Ladybird, Ladybird (Ken Loach, 1994)

Gairebé s'ha convertit en una obligació citar Ken Loach sempre que es fa referència a pel·lícules compromeses, com si formés part d'un cànon de cinema social, cosa que els seus detractors ho utilitzen d'arma per desvirtuar les seves virtuts. Com són moltes les troballes estètiques i narratives del director anglès, si aquí s'inclou aquesta pel·lícula de Loach no és per cap mena d'obligació: "Ladybird, Ladybird" és senzillament una gran narració. El film narra la lluita d'una mare, Maggie, amb les institucions per recuperar la custòdia dels seus fills. Maggie havia estat alcohòlica, però un canvi en la seva vida li dona forces per redreçar la seva vida i reclamar el que és seu. "Ladybird, Ladybird" denuncia l'immobilisme del sistema i la seva facilitat per etiquetar aquells de qui diu estar al seu servei.

La llista podria continuar, però preferim deixar-la així, incompleta i, potser en alguns casos errònia, per fer possible la participació i el debat, allò que tots aquests cineastes intenten contribuir amb les seves obres.

Etiquetes: [cinema](#), [arts escèniques i audiovisuals](#)

URL d'origen: <https://xarxanet.org/cultural/noticies/10-films-que-obren-finestres-a-la-societat>